

**Varsinais-Suomen
Muistiyhdistys ry**
Muistiliiton jäsen

Vuosikertomus
2017

TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1.2017 – 31.12.2017

Varsinais-Suomen Muistiyhdistys ry on vuonna 1988 perustettu muistiasiakkaiden ja heidän omaistensa oikeuksien edistämiseksi toimiva omais- ja potilasyhdistys, jonka toimialueen muodostaa neljä seutukuntaa: Turun seutu, Vakka-Suomen seutu, Loimaan seutu sekä Turunmaan seutu. Toimialueella on 26 kuntaa. Lisäksi yhdistyksen hallinnoima Varsinais-Suomen ja Satakunnan Muistiluotsi toimii myös Satakunnan alueella.

Yhdistyksen tarkoitus määritellään yhdistyksen säännöissä. ”Yhdistyksen tarkoituksena on toimialueellaan työskennellä dementiaa aiheuttavien sairauksien ja vaikeiden muistihäiriöiden haittavaikutusten vähentämiseksi, valvoa näistä oireista kärsivien yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja yleisiä taloudellisia etuja ja toimia heidän omaistensa yhdyselimenä”

Yhdistyksen hallitus valittiin syyskokouksessa 30.11.2016.
Hallitus järjestäytyi seuraavasti:

Anne Merta, puheenjohtaja
Ulla Korpela, varapuheenjohtaja

Auramo Anne, omainen edustaja
Hassinen-Laine Tuija, vanhustyön edustaja (Akseli)
Karjalainen Riitta, vanhustyön edustaja (Turku)
Kylävalli Anja, sairaanhoitopiirin/TYKS:n edustaja
Niskanen Riitta, lääkärinedustaja, neurologi, geriatri
Purmonen-Merivirta Leena, vanhustyön edustaja, Naantali.
Anttila Vesa, lainopillinen edustaja
+
Uusitalo Markku, kokemusasiantuntija

Hallituksen sihteerinä toimi Hanne Mansala. Yhdistyksen tilintarkastajana toimi Price Waterhouse Coopers.

Vuoden aikana toimintaa toteutettiin Muistiliiton strategisten painopisteiden mukaisesti.

Aivoterveystyön edistäminen ja muistiasiakkaiden edunvalvontatyö ovat olleet vahvoja teemoja yhdistyksen toiminnassa. Yhdistyksen toimintaan on kuulunut asiakastyö, kehittämishankkeiden hallinnointi, yhteistyöverkostojen rakentaminen julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa sekä vapaaehtoistyön merkityksen vahvistaminen. Lisäksi yhdistys ylläpitää jo pitkät perinteet omaavaa muistiasiakkaiden kuntouttavaa päivätoimintayksikkö Tammikotia.

Toimikauden lopussa jäseniä oli 665. Uusia jäseniä liittyi vuoden aikana 72 ja yhdistyksestä erosi 23 jäsentä. Yhdistyksen järjestötoiminta jatkui vahvana vapaaehtoisvetoisen toiminnan ansiosta. Jäsenistölle ja asiakkaille tarjottiin vapaaehtoisten järjestämää toimintaa Varsinais-Suomen eri seutukunnissa viidellä eri paikkakunnalla. Lisäksi jäsenoimikunnan järjestämät virkistystilaisuudet olivat kaikkien jäsenten käytössä.

Päättäneellä tilikaudella oli käynnissä viisi Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) avustamaa toimintaa. Projektiavustuksella rahoitettiin Hjärningar-, Liiku ja Muista – sekä Turvallisesti kotona – projektit sekä uutena JärjestöSote113 - projekti. Jatkuvalle RAY hankerahoituksella toimi Varsinais-Suomen ja Satakunnan Muistiluotsi ja lisäksi jatkuvan rahoituspäätöksen sai Hjärningar, ruotsinkielinen toiminta. Tilikauden lopussa yhdistyksessä työskenteli 21 henkilöä.

Turun kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämällä avustuksella tuotettiin ensitietokursseja, kuntouttavaa ryhmätoimintaa ja muistikuntoutusta (Tammikoti) sekä muistijumppakursseja. Lisäksi yhdistyksellä oli perinteisen järjestötoiminnan lisäksi pienimuotoisena palvelutuotantona koulutus- ja konsultaatiopalveluita.

Yhdistys on jatkanut oman jäsentiedotteensa tuottamista neljä kertaa vuodessa siitä huolimatta, että tiedotteen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia ei ole voitu kattaa yritysten tuella kuin osin.

Yhdistyksen kaikkien toimintamuotojen (Tammikoti, järjestötoiminta ja projektit) yhteenlasketut tuotot ovat 1102643,41 € ja kulut 1094317,70 €. Tulos on ylijäämäinen 8325,71 €. Yhdistyksen kehittämissuunnan toiminnoista siirtyy varoja käytettäväksi seuraavaan vuoteen, joten yhdistyksen talous pysyy edelleen vakaalla pohjalla.

Alkaneena tilikautena yhdistyksen toimintaa jatketaan muistisairaiden henkilöiden ja heidän läheistensä parhaaksi. Vuonna 2018 olemme vahvasti mukana sosiaali- ja terveys alan muutoksessa ja pyrimme löytämään uusia tapoja tukea muistisairautta sairastavien omaisia ja läheisiä.

Turussa 12. päivänä maaliskuuta 2018

VARSINAIS-SUOMEN MUISTIYHDISTYS R.Y.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Yhdistyksen rooli, toiminnan perusta ja organisaatio

- 1.1. Henkilöstöhallinto ja henkilöstöpolitiikka
- 1.2. Taloushallinto

2. Järjestötoiminta

- 2.1. Toiminnan suunnittelu ja koordinointi
- 2.2. Jäsentoiminta
- 2.3 Vapaaehtoisvetoinen toiminta
- 2.4. Yleinen tiedotus ja vaikuttaminen
- 2.5. Neuvonta-, ohjaus- ja virkistystoiminta
- 2.6. Varainhankinta

3. Palvelutoiminta

- 3.1. Tammikoti, muistikuntoutus
- 3.2. Ensietokurssit
- 3.3. Kuntouttava ryhmätoiminta
- 3.4. Muistijumppakurssit
- 3.5. Palvelutuotanto: Koulutus- ja konsultaatio-toiminta

4. Kehittämistoiminta: hankkeet ja projektit

- 4.1. Liiku ja Muista
- 4.2. Turvallisesti kotona
- 4.3. Hjärningar – förebyggande arbete förbättrar livskvaliteten

5. Maakunnallinen yhdistysrajat ylittävä toiminta

- 5.1. Varsinais-Suomen ja Satakunnan Muistiluotsi – asiantuntija- ja tukikeskus
- 5.2. JärjestöSotehanke 113, Varsinais-Suomi

1. YHDISTYKSEN ROOLI JA TOIMINNAN PERUSTA YLEISTÄ

Varsinais-Suomen Muistiyhdistyksen toiminta-ajatuksena on ollut alusta lähtien toimia muistihäiriöisten ja muistisairautta sairastavien henkilöiden, heidän omaistensa ja läheistensä sekä alan ammattihenkilöstön tukena. Yhdistys toimii Turun, Vakka-Suomen, Turunmaan ja Loimaan seutukuntien alueella. Toiminta-alueella on yhteensä 26 kuntaa. Laskennallisesti Varsinais-Suomen alueella asuu 5768 henkilöä, jolla on muistisairaus lievässä vaiheessa ja 11 536 henkilöä joilla on muistisairaus keskivaikeassa tai vaikeassa vaiheessa.

Varsinais-Suomen Muistiyhdistyksen toiminnan tarkoitus määräytyy yhdistyksen säännöissä (2 §). ”Yhdistyksen tarkoituksena on toimia alueellaan työskennellä dementiaa aiheuttavien sairauksien ja vaikeiden muistihäiriöiden haittavaikutusten vähentämiseksi, valvoa näistä oireista kärsivien yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja yleisiä taloudellisia etuja ja toimia heidän omaistensa tukena.”

Ylin päätösvalta on jäsenten valitsemalla hallituksella. Kymmenhenkinen hallitus edustaa yhdistystä ja vastaa toiminnastamme lakien, yhdistyksen sääntöjen ja liiton linjausten mukaisesti. Hallituksen jäsenet toimivat luottamustehtävissä vapaaehtoisuuden pohjalta. Toiminnassa korostuu vankka kokemustieto ja monialainen asiaosaaminen. Vuonna 2017 hallituksessa on ollut mukana sosiaali- ja terveysalan eri toimipaikkojen ja oppilaitosten edustajien lisäksi myös kolme omaisedustajaa sekä muistisairautta sairastavien henkilöiden edustaja.

Muistiyhdistyksen toiminnan taustalla vaikuttavat yhdistyksen perustehtävä, muistiliiton strateginen linjaus ja ennen kaikkea toiminta-alueella asuvien asiakkaidemme tarpeet. Tavoitteenamme on olla vahva asiantuntijayhteisö. Toiminnassamme haluamme tarjota konkreettista tukea ja toimintaa yksittäiselle asiakkaalle, mutta myös vaikuttaa laajasti yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Kuvio: Varsinais-Suomen Muistiyhdistyksen toiminnan perusta

Yhdistys toimii valtakunnallisen Muistiliiton paikallisyhdistyksenä linjaten toimintaansa myös **liiton strategian ja painopistealueiden** mukaan.

Toiminnan painopistealueet 2017-2020

1. Oman näköistä elämää ja osallisuutta
Muistiliitto edistää muistisairaana ihmisen ja läheisten oikeutta aktiiviseen elämään muistiystävällisessä Suomessa
2. Aivoterveyttä ja arjen muutoksia
Muistiliitolle tärkeitä teemoja ovat aivoterveysten edistäminen, muistisairauksien ehkäisy, tuki, hoiva ja kuntoutus kotona ja yhteisökodissa
3. Yhdessä vaikuttaen
Muistiliitto jäsenyhdistyksineen tekee vaikuttavaa yhteistyötä

1.1. Henkilöstöhallinto ja henkilöstöpolitiikka

Yhdistyksen toiminnallinen johto muodostuu Palvelu- ja kehittämisspäälliköstä ja Muistiluotsin Aluejohtajasta. Palvelu- ja kehittämisspäällikön vastuualueeseen kuuluu yhdistyksen toiminta muilta kuin Varsinais-Suomen ja Satakunnan Muistiluotsi – asiantuntija- ja tukikeskus

ja Järjestösote113 hankkeen osalta, joista vastaa Muistiluotsin Aluejohtaja. Muistikuntoutus Tammikodin käytännön toiminnasta vastaa Tammikodin vastaava ohjaaja.

Henkilöstön ammattitaito, hyvä terveys ja jaksaminen sekä toimiva työyhteisö ovat yhdistyksen toiminnan onnistumisen lähtökohtia. Työyhteisön toimivuutta ja hyvää sisäistä viestintää tuetaan säännöllisillä toimipaikkojen viikkopalavereilla ja koko henkilöstön yhteisillä kuukausipalavereilla.

Henkilökunnan työssä jaksamista on tuettu eri tavoin. Työntekijöiden työnkuva on hyvin itsenäinen ja se mahdollistaa työaikojen joustavan suunnittelun. Työnantaja on tukenut työntekijöiden mahdollisuutta omatoimiseen työkyvyn ylläpitoon liikunta- ja kulttuurisetelien avulla. Jokaisella työntekijällä on mahdollisuus säännölliseen työnohjaukseen ja ohjauksen sisältöä ja tarvetta on arvioitu säännöllisesti.

Työyhteisön yhteisiä virkistyspäiviä järjestettiin vuoden aikana kaksi kertaa. Keväisin järjestettävän työkykyä ylläpitävän virkistyspäivän teemoina on perinteisesti ollut yhdessäolon lisäksi liikunta tai ulkoilu. Vuonna 2017 päivä suuntautui Golfkentälle, jossa saimme tutustua lajiin. Vuoden toisena virkistyspäivänä vietettiin henkilökunnan yhteiset joulujuhlat.

Suunnittelu ja päätöksen teko on avointa ja ne pohjautuvat yhdessä luotuihin tavoitteisiin ja arvoihin. Työn tekemistä kuvaa ammatillisuus ja asiakaslähtöisyys.

Muistiyhdistyksen laadukas ja ammattitaitoinen palvelu edellyttää riittävää ja pysyvää henkilöstöä. Vuoden 2017 lopussa yhdistyksessä työskenteli 20 työntekijää, 14 vakituista ja 6 määräaikaista tointa. Työntekijöiden palkkauksessa pyritään resurssien mukaisesti pysyviin työsuhteisiin ja kilpailukykyiseen palkkausjärjestelmään. Toimivalla henkilöstöpolitiikalla taataan jatkossakin henkilöstön pysyvyys ja ylläpidetään yhdistyksen mainetta tavoiteltavana työnantajana.

1.2. Taloushallinto

Yhdistyksen raha-asioita on hoidettu taloussäännön mukaisesti. Taloushallinnon tehtäviä hoitivat palvelu- ja kehittämispäällikkö, Muistiluotsin aluejohtaja ja toimistosihteeri yhdessä tilitoimiston kanssa. Tilitoimisto Kaikumäki vastasi palkkahallinnosta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Tärkein tehtävämme on ollut huolehtia varojen hallinnasta niin, että ne tulevat käytetyksi toiminnan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Varsinais-Suomen Muistiyhdistyksen jäsenistö koostuu itse sairastuneista muistisairaista henkilöistä, heidän omaisistaan ja läheisistään, alan ammattihenkilöistä sekä kannattaja- ja yhteisöjäsenistä. Jäsentoiminnalla pyritään vastaamaan mahdollisimman monipuolisesti koko jäsenistön tarpeisiin.

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 29.3.2017 Varsinais-Suomen muistiyhdistyksen tiloissa. Puheenjohtajana toimi Anne Merta ja sihteerinä Minna Rosendahl. Sääntömääräinen syyskokous pidettiin 28.11.2017 Kupittaaan Paviljongissa.

Tilintarkastuksen teki vuonna 2017 PricewaterhouseCoopers Oy. Talousarviot ja tilinpäätökset käsiteltiin hallituksen kokouksissa ja hyväksyttiin jäsenistön vuosikokouksissa.

Muistiyhdistyksen pääasialliset tuotot koostuvat Veikkauksen hankeavustuksista, Turun kaupungin hyvinvointitoimialan avustuksista ja jäsenmaksuista. Lisäksi yhdistykselle tulee tuottoja pienimuotoisesta palvelutuotannosta ja varainhankinnasta. Toteuttaessamme Veikkauksen avustamaa toimintaa noudatamme rahoittajan hyväksi havaitsemia toimintamalleja.

2. JÄRJESTÖTOIMINTA

2.1. Toiminnan suunnittelu ja koordinointi

Järjestötoimen tehtävänä on huolehtia siitä, että yhdistyksen toiminta kaikilla tasoillaan tukee yhdistyksen perustehtävää ja toiminta-ajatusta. Järjestötoimi siis suunnittelee, ohjaa ja järjestää toimintaa yhdistyksen perustehtävän mukaisesti.

2.2. Jäsentoiminta

Jäsenten määrä vuonna 2017 oli 669. Uusia jäseniä liittyi 68 ja jäseniä erosi 23. Jäsenmäärä on säilynyt entisellä tasollaan. Jäsenten eromäärä on edelleen pysynyt maltillisena.

Tärkeä jäsentoiminnan muoto on **tiedottaminen**. Jokaiselle jäsenelle lähetettiin neljä jäsentiedotetta, joissa kerrottiin oman alueemme toiminnasta ja palveluista. Jokainen jäsen sai myös Muistiliiton Muistilehden neljä kertaa vuodessa. Jäsentiedotteen kustannukset pyrittiin kattamaan avustusvaroin. Vuonna 2017 jäsentiedotteen julkaisua tuki CRST. Yhdistyksen toiminnasta tiedotettiin myös Twitterissä, kotisivuilla ja Facebook -sivuilla, joita päivitetään säännöllisesti.

2.3. Vapaaehtoisvetoinen toiminta

Yhdistyksen toiminta-alue on laaja ja jäsenistön tasapuolinen alueellinen palvelu tuo omat haasteensa toiminnan kehittämiseen. Tarpeeseen on pyritty vastaamaan kehittämällä mm. seutukunnallisia alaosastoja, jotka järjestävät paikallista toimintaa jäsenistölle. Lisäksi koko jäsenistöä palvelee jäsentoimikunta, joka järjestää virkistystoimintaa ja retkiä. Muistiluotsi tukee yhdistyksen ryhmätoimintaa ohjaavia vapaaehtoisia osana maakunnallista vapaaehtoistyön kehittämistä- ja tukitoimintaa.

Jäsentoimikunta vastaa koko jäsenistölle tarkoitetuista virkistyksestä tapaamisista, joita mainostetaan jäsentiedotteissa. Jäsentoimikunnan toiminnasta vastasi vapaaehtoisena Tuula Kurki.

Suunnitellut jäsentapaamiset vuonna 2017:

- ❖ Helmikuussa ystävänpäivälounas
- ❖ Maaliskuussa tutustuminen neuvontakeskus Kunnonkotiin
- ❖ Huhtikuussa tutustuminen Turun Konserttitalon kulusseihin
- ❖ Elokuussa opastettu kierros Kuralan Kylämäkeen
- ❖ Syyskuussa lounas Kortteliravintola Kertussa
- ❖ Lokakuussa teatterimatka Rauman teatterin musikaaliin
- ❖ Joulukuussa yhdistyksen joulujuhla

Vapaaehtoisten ryhmänohjaajien ansiosta omaisten vertaistukiryhmiä voitiin toteuttaa usealla paikkakunnalla. Vapaaehtoiset ryhmänohjaajat ovat vertaisohjaajia (eli itse omaishoitajina toimineita henkilöitä) tai alan ammattilaisia. Vuoden 2017 aikana vapaaehtoisten ohjaamia ryhmiä kokoontui usealla eri paikkakunnalla.

Turun seutukunnassa toimintaa on Turussa, Raisiossa, Kaarinassa ja Aurassa. *Turussa* toimi yksi omaisten ja läheisten vertaisryhmää. Päiväjuttutupa on joka toinen viikko kokoontuva avoin keskustelu- ja kahvihetki henkilöille, joiden läheisellä on muistisairaus.

Kaarinan alaosaasto tarjoaa vertaistukea ja tietoa muistisairaiden omaisille ja läheisille kerran kuukaudessa järjestettävissä tapaamisissa.

Raision alaosaasto tarjosi vertaistukea ja tietoa muistisairaiden omaisille ja läheisille kerran kuukaudessa järjestettävissä tapaamisissa. Toiminta jäi tauolle syyskaudella.

Auran alaosaasto järjestää noin kerran kuussa Muistikahvilan merkeissä tapaamisia pääasiassa omaisille, mutta myös muille muistiasioista kiinnostuneille.

Vakka – Suomen seutukunnan alaosaasto toimii Laitilassa. Toiminta on teemallista, vertaistuellista juttutupatoimintaa muistisairaiden henkilöiden omaisille ja läheisille.

Loimaan seutukunnan alaosaaston tapaamiset ovat informatiivisia, avoimia ryhmätapaamisia muistiasioista kiinnostuneille. Kerran kuussa järjestettävissä tapaamisissa on tarjolla toiminnallista yhdessäoloa, usein jonkin teeman äärellä.

2.4. Yleinen tiedotus ja vaikuttaminen

Muistiyhdistyksellä on alueellaan merkittävä rooli uusimman muistitiedon välittäjänä. Tiedotuksella voidaan vaikuttaa suuren yleisön asenteisiin, painottaa muistisairauksien ennaltaehkäisyn näkökulmaa ja korostaa muistisairauksien varhaisen diagnostiikan merkitystä. Tiedottavalla työllä voidaan vaikuttaa myös paikalliseen päätöksentekoon ja näin parantaa muistisairaiden henkilöiden ja heidän läheistensä arkea omissa kotikunnissaan.

Vuoden aikana yhdistyksessä on vierailut ryhminä alan opiskelijoita eri oppilaitoksista. Lisäksi yhdistys on ottanut vastaan lukuisia yksittäisiä toiminnasta kiinnostuneita opiskelijoita ja ammattihenkilöitä.

Yleinen tiedottaminen on siirtynyt paperisen jäsentiedotteen lisäksi sosiaaliseen mediaan. Yhdistys on käyttänyt tiedotuskanavana kotisivujen lisäksi Twitteriä ja Facebook -sivuja. Yhdistyksen kotisivut perustettiin vuonna 2010 osoitteessa www.muistiturku.fi. Vierailujen määrä on kasvanut tasaisesti joka vuosi. Katsotuimmat sivut olivat yhdistyksen yhteystiedot sekä tapahtumakalenteri. Facebookissa tiedotettiin omien tapahtumakutsujen lisäksi uusimmista muistiasioi-

hin liittyvistä tutkimustuloksista sekä jaettiin mielenkiintoisia artikkeleita ja uutisia. Twitterissä tiedottaminen on ollut aktiivista.

Projektien toiminnasta on pyritty aktiivisesti tiedottamaan myös lehdistölle ja artikkeleita julkaistiinkin useissa paikallisissa lehdissä.

2.5. Neuvonta-, ohjaus- ja virkistystoiminta

Eri kohderyhmille suunnattua neuvonta-, tuki- ja virkistystoimintaa järjestettiin yhdistyksen eri kehittämishankkeissa ja palvelutuotannossa. Näiden lisäksi asiakkaita on palveltu myös yleisen järjestötoiminnan puitteissa mahdollisimman monipuolisesti. Maakunnallinen muistineuvonta kuuluu myös Muistiluotsi –toiminnan perustehtäviin Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa.

2.6. Varainhankinta

Yhdistyksen pääasiallinen rahoitus tulee erilaisten avustusten, myytyjen palvelujen laskutuksen ja jäsenmaksujen muodossa. Myynnisissä ovat olleet T-paidat, avainnauhat ja heijastimet.

3. PALVELUTOIMINTA

Yhdistys haki Turun kaupungin hyvinvointitoimialalta avustusta voidakseen tarjota riittävästi tukea eri kohderyhmille Turussa. Yhdistyksen palvelutoiminta on vuonna 2017 koostunut Turun kaupungin avustamasta muistikuntoutuksesta, ensitietokursseista, kuntouttavasta ryhmätoiminnasta ja muistijumppakursseista. Lisäksi kunnat ovat ostaneet koulutustoimintaa.

3.1. Muistikuntoutus Tammikoti

Muistikuntoutus Tammikoti tuottaa ryhmämuotoista kuntoutusta asiakkaille, joiden muistisairaus on varhais- tai keskivaiheessa. Muistikuntoutusta toteutetaan Turussa ennaltaehkäisevien palveluiden alalla. Toiminta on tavoitteellista perustuen asiakkaan tarpeisiin ja sen pohjalta tehtyyn kuntoutussuunnitelmaan. Ryhmämuotoisella kuntoutuksella tuetaan asiakkaan kotona asumista, elämänlaadun ylläpysymistä ja kohentumista.

Asiakkaat ohjautuvat Tammikotiin Turun kaupungin muistikuntoutuskoordinaattorin kautta. Asiakkaita ohjasi muistikuntoutusjonoon muistikoordinaattorien lisäksi kotihoito, muistipoliklinikka tai muu yhteistyötaho, kuten Muistiyhdistyksen muistineuvojat, arvioituaan asiakkaan soveltuvuuden kuntouttavaan päivätoimintaan voimassa olevin kriteerein. Tammikodissa jatkuivat aiempaan tapaan päivätoiminnan aloitusvaiheessa tehtävät kotikäynnit. Kotikäynneillä tehdään toimintakykyarvio, laaditaan yhdessä asiakkaan ja omaisen kanssa kuntoutussuunnitelma, annetaan tietoa kuntouttavasta päivätoiminnasta ja tarvittaessa palveluohjausta. Myös kodin turvallisuutta arvioidaan tarvittaessa ja ohjataan mm apuvälinehankinnoissa.

Tammikodissa työskenteli vuonna 2017 vastaava ohjaaja, kaksi ohjaajaa ja avustava ohjaaja. Vastaava ohjaaja teki puolet työajastaan asiakasryhmien ohjausta. Toiseen puoleen sisältyivät muun muassa Tammikodin hallinnolliset- ja lähiesimiestehtävät, omaisten palve-

luohjaus, kotikäynnit ja yhteydenpito yhteistyötahoihin. Työnkuvaan tuli vuonna 2017 lisäksi yhdistyksen palvelutuotannosta luennoitsijan tehtäviä sekä omaisten ensitietokurssin toteutus sairastuneiden henkilöiden läheisille. Tammikodin kaksi ohjaajaa vastasivat kokopäiväisesti ryhmätoiminnan toteuttamisesta ja suunnittelusta ja loppuvuodesta ohjaajien lukumäärä palautui kolmeen. Avustava ohjaaja vastasi ruokahuollosta, päivittäissiivouksesta sekä asiakkaiden yksilöllisestä ohjauksesta päivittäistoimissa.

Asiakkaat osallistuivat päivän aikana kolmeen pienryhmään, jotka sisälsivät fyysistä ja kognitiivista harjoittelua, kädentaitoja ja keskustelua. Asiakkaat harjoittivat taitojaan myös osallistumalla arjen toimintoihin, kuten kaupassa käyntiin, keittiö- ja pihatöihin. Yhteisryhmissä tuettiin sosiaalista toimijuutta, osallisuudentunnetta ja vuorovaikutusta. Asiakastyötä ja toimintaa ovat tukeneet yhteistyö omaisten, kotihoidon, päivätoiminnan koordinaattorin ja muistikoordinaattorien kanssa.

Kehittämisaalueina olivat 2017 muun muassa tutkittuun tietoon perustuva kognitiivinen harjoittelu ja ohjaajat ovat kouluttautuneet mm. Ahaa! aivotreeni ohjelmaan. Kognitiivisen harjoittelun materiaalia on koottu ja päivitetty. Tammikodissa on vakiintunut käyttöön yksilölliset kuntosalikortit ja näyttöön perustuva voimaharjoitteluohjelma. Fyysisen toimintakyvyn ja harjoittelun vaikuttavuuden arviointiin käytettiin SPPB-mittaria.

Varsinais-Suomen Muistiyhdistyksen ylläpitämä Tammikoti on vuodesta 1990 toiminut muistisairaiden henkilöiden päivätoimintapaikkana muodostaen tärkeän osan muistiasiakkaiden ja heidän perheidensä avohuollon palveluja. Tammikoti toimii Turun kaupungin toiminta-avustuksen turvin. Tammikoti on avoinna ympäri vuoden jokaisena arkipäivänä. Toimintaan osallistui vuoden 2017 aikana noin 60 eri asiakasta.

Asiakkaiden kuljetuksesta huolehti vuonna 2017 Turun Taksiasema Oy.

TAMMIKODIN PÄIVÄRYTMI

8.30-9.30 ASIAKKAAT SAAPUVAT

ORIENTOITUMINEN PÄIVÄÄN, KAIKKI ASIAKKAAT MUKANA

9.30 – 10.00 AAMUPALA

10 – 10.30 KATSAUS PÄIVÄN UUTISIIN. KAIKKI ASIAKKAAT MUKANA

10.30 JAKAANTUMINEN PIENRYHMIIN

11.15-12.00 RYHMÄTOIMINTA JATKUU ERI TILASSA

12.00- 13.00 LOUNAS

13.00 – 13.30 YHTEINEN HETKI OLOHUONEESSA

13.30 RYHMÄTOIMINTA JATKUU PIENRYHMISSÄ

14.00 KAHVI JA PÄIVÄN YHTEENVETO

14.30 KOTIINLÄHTÖ

3.2. Ensitietokurssit

Muistisairaiden henkilöiden ensitietokurssien kohderyhmänä ovat henkilöt, joilla on diagnosoitu varhaisvaiheen muistisairaus. Kurssit on tarkoitettu henkilöille, jotka haluavat keskustella tilanteestaan muiden samankaltaisessa tilanteessa olevien kanssa ja valmistautua tulevaan. Kyseessä on tietopuolinen kurssi, jossa muistisairaudesta keskustellaan pienessä ryhmässä. Kurssille hakeudutaan ilmoittautumalla kurssinvetäjälle. Kurssin kesto on 5 x 1½ tuntia.

Kursseilla käsiteltävät teemat ovat:

- Sairaus tuo uusia haasteita
- Millaista sairautta sairastan?
- Miten elän sairauden kanssa?
- Energiaa liikunnasta ja ruokavaliosta
- Omat voimavarani

Vuonna 2017 järjestettiin kaksi sairastuneiden ensitietokurssia, osallistujia oli yhteensä 14.

Omaisten ensitietokurssit on tarkoitettu henkilöille, joiden läheisellä on diagnosoitu varhaisvaiheen muistisairaus. Kyseessä on tietopuolinen, keskusteleva ja vuorovaikutteinen kurssi muistisairauksista sekä niiden vaikutuksista jokapäiväiseen elämään. Kurssi tarjoaa tietoa myös palveluista ja tukimuodoista. Kaikilla kerroilla varataan aikaa kysymyksille ja luentoihin liittyvälle keskustelulle. Kursseilla käsitellään seuraavia asioita:

- Muistisairaudet ja niiden lääketieteellinen hoito
- Muistisairauden kohtaaminen läheisessä
- Arki muistisairaana ihmisen rinnalla
- Kotihoitoa tukevat palvelut ja taloudelliset tukimuodot
- Omat voimavarani
-

Vuonna 2017 järjestettiin kaksi omaisten ensitietokurssia, osallistujia oli yhteensä 30.

Molemmille kursseille hakeudutaan ilmoittautumalla kurssinvetäjälle. Kursseilla luennoivat yhdistyksen työntekijöiden lisäksi ulkopuoliset asiantuntijat, mm. neurologi.

3.3. Kuntouttava ryhmätoiminta

Yhdistys on kaupungin avustuksella tarjonnut turkulaisille muistisairautta sairastaville henkilöille ja heidän omaisilleen mahdollisuutta osallistua **pariskuntana kuntouttavaan ryhmätoimintaan**. Ryhmän aikana toteutetaan sekä kaikille yhteistä toimintaa, että erillistä toimintaa sairastuneille ja omaisille. Tavoitteena on ylläpitää toimintakykyä sekä tarjota vertaistukea sairauden edetessä. Ryhmiä vetää kaksi ammattihenkilöä.

3.4. Muistijumppakurssit

Muistiyhdistys järjesti Turun kaupungin rahoituksella vuonna 2017 neljä muistijumppakurssia. Kevään kaksi kurssia pidettiin Runosmäen kirjastossa. Näillä kahdella kurssilla oli yhteensä 31 osallistujaa. Syksyn kurssit pidettiin Turun pääkirjastossa ja Iso-Heikin palvelutalossa. Kursseilla oli mukana yhteensä 30.

Kurssi koostui seitsemästä 1,5 tunnin tapaamisesta, joiden aiheina olivat: Muistin toiminta, liikunnan, ravinnon, unen, lääkkeiden ja sosiaalisen kanssakäymisen merkitys aivoterveydelle, muistikeinot ja oppimismenetelmät sekä tietoa Turun muistipolusta.

Jokaiseen kurssitapaamiseen sisältyi tietoiskun lisäksi keskustelua, muistiharjoituksia ja kotitehtäviä. Osallistujat kokivat kurssit todella hyödyllisiksi ja innostaviksi. Kurssisisältöä pidettiin monipuolisena ja kiinnostavana ja kurssiaikataulua sopivana.

Muistijumppakursseista vastasi muistiohjaaja Anita Elfving.

3.5. Palvelutuotanto: Koulutus- ja konsultaatiotoiminta

Varsinais-Suomen Muistiyhdistys pyrkii palvelemaan asiakkaitaan mahdollisimman monipuolisesti. Koska kaikkiin toimintamuotoihin ei ole mahdollista saada yleistä ulkopuolista rahoitusta, osa toiminnoista on tuotteistettu ja palvelua tarjotaan maksullisena.

Myytavistä palveluista peritään tuottamisesta aiheutuneet todelliset kulut eli mitkään myydyistä palveluista eivät tuota yhdistykselle voittoa tai tappiota. Yhdistys ei osallistu kilpailutuksiin, vaan myytävillä palveluilla paikataan mahdollisia alueellisia palveluvajeita. Kaikki myytävät palvelut ovat sisällöltään yhdistyksen perustehtävän ja sääntöjen mukaisia.

Varsinais-Suomen Muistiyhdistys tukee sosiaali- ja terveydenhoitoalan ammattihenkilöstöä ja opiskelijoita mm. koulutuksen ja konsultaation keinoin. Tärkeä ammattihenkilöstön kouluttamisen ja konsultaation muoto on eri hoitoyksiköiden ja yhteisöjen maksullinen räätälöity koulutus, jossa sisältö määritellään tarkasti kohderyhmän omien tarpeiden mukaan.

Vuonna 2017 koulutettiin mm. seuraavista aiheista:

- Kohtaaminen ja vuorovaikutus muistiasiakkaan kanssa
- Muistiasiakkaan kuntoutumista/toimintakykyä tukeva työtapa
- Muistiasiakkaan hoidon eettiset lähtökohdat

Lisäksi yhdistys tarjoaa maksullisia aivoterveyttä käsitteleviä luentoja

Kunnolla toimivat aivot!

Lisää mielihyvää!
Mielekäs liikunta yksin tai yhdessä virkistää, purkaa paineita ja rentouttaa.

Huolia kovalevyysi!
Jo pienikin liike aktivoi aivoja ja lisäämällä haastetta työllistät jopa puolet aivosoluistasi.

Hippokampus tykkää hiestä!

Aktiiviset aivot muistavat paremmin.

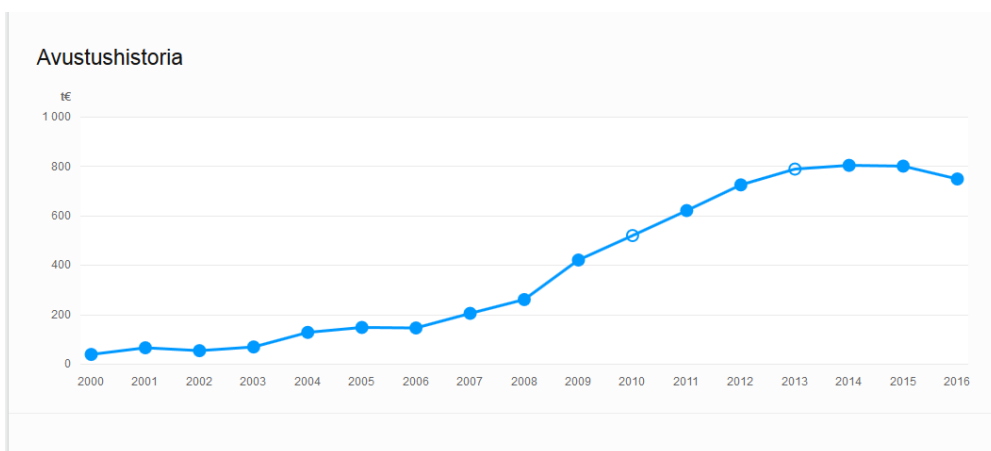

Kintut kantaviksi!
Vahvat lihakset pitävät sinut pystyssä ja liikkeessä. Pari kertaa viikossa jumppaa tai punttia riittää.

4. KEHITTÄMISTOIMINTA: HANKKEET JA PROJEKTIT

Varsinais-Suomen Muistiyhdistys toteuttaa perustehtävänsä myös kehittämistoiminnan avulla. Avustusten turvin toimivat projektit täydentävät kuntien palvelujärjestelmää, ja siten väestön hyvinvointia ja elämänlaatua. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) on sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva itsenäinen valtionapuviranomainen, joka hallinnoi Veikkaus Oy:n pelituotoista sosiaali- ja terveysjärjestöjen yleishyödyllisiin, terveyttä ja hyvinvointia edistäviin hankkeisiin kohdistuvia avustuksia.

Vuonna 2017 yhdistyksessä toimi kolme aikaisemmin käynnistynyttä projektia; Liiku ja muista, Turvallisesti kotona sekä Hjärningar - Aivoituksia. Lisäksi jatkuvarahoitteinen Varsinais-Suomen ja Satakunnan Muistiluotsi - asiantuntija- ja tukikeskus jatkoi toimintaansa. Uusi jatkuva rahoituspäätös saatiin ruotsinkielisen toiminnan jatkoksi. STEA valvoo avustusten käyttöä. Valvonnalla varmistetaan, että avustuksensaajat käyttävät avustuksen siihen tarkoitukseen, mihin se on myönnetty, toteutuneet kulut vastaavat avustuspäätöstä ja avustusehtoja ja lakia raha-automaattivastuksista noudatetaan. Varsinais-Suomen Muistiyhdistys on toteuttanut RAY:n avustuksilla projekteja jo 1990-luvun alusta lähtien.

Käynnissä olevat RAY toiminnot

"Turvallisesti kotona". Muistisairaiden ja ikääntyvien henkilöiden kodin turvallisuuden edistämiseen... (2016 – 2018)

"Hjärningar". Förebyggande arbete för att förbättrar den svenskspråkiga arbetande befolkningens hjärnhälsa ... (jatkuva rahoitus)

"Muistiluotsi". Muistisairauksien asiantuntija- ja tukikeskuksen toimintaan (jatkuva rahoitus)

"Liiku ja Muista". Liikunnallisten osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen (2015-2017)

Päättäneitä RAY avustuksia

"Hjärningar". Förebyggande arbete för att förbättrar den svenskspråkiga arbetande befolkningens hjärnhälsa ... (2014-2016)

"Vapaaehtoiset avustajat muistiasiakkaille". Vapaaehtoisten rekrytointiin ja kouluttamiseen. ... (2011-2015)

Dementoituvan henkilön ja omaishoitajan kuntoutumiseen (Aktiivinen arki) (2009-2013)

Varhaisvaiheen ensitietoon ja tukeen (2009-2011)

Muistihäiriö- ja dementiatyön asiantuntija- ja tukipalvelukeskuksen perustamiseen (MuistiLuotsi) (2007-2011)

Dementiaan liittyvien käytösoireiden hallintaan ja perheen tukemiseen (Kotona pidempään) (2008-2010)

Dementiasairauksien ennaltaehkäisevään toimintaan (Huolehdi muistiasi) (2006-2008)

Dementian varhaisvaiheen tukimallin kehittämiseen (2005-2007)

Dementian varhaisvaiheen toimintamuotojen kehittämiseen (Elämää ensitiedon jälkeen) (2004-2007)

Muistihäiriöosaamisen kehittämiseen palvelualoille (2003-2005)

Vertaistukeen dementoituvan henkilön omaiselle (2000-2002)

Dementian varhaisvaiheen tukimallin kehittämiseen (2001-2004)

Ensitietoon ja vertaistukeen varhaisvaiheen dementiapotilaille (2000-2001)

Dementoituneen viikonloppuhoitoon (1999-2001)

Dementianeuvojaprojektiin

4.1. Liiku ja muista (2015 - 2017)

Liiku ja muista – projektin päätavoitteena on muistiasiakkaan, hänen omaisensa ja ikääntyvän väestön liikunnallisten osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen yhteistyössä urheiluseurojen, paikallisten järjestöjen ja kuntien liikuntatoimien kanssa. Projektin toiminta-alueena on Varsinais-Suomi ja siinä työskentelee kaksi päätoimista työntekijää.

Projektin toimintamuodot vuoden 2017 aikana ovat olleet:

- Liiku ja Muista –koulutukset, 19kpl/319 osallistujaa. Koulutetut toimivat mm. liikuntaryhmien ohjaajina, vertaisliikuttajina, harastuskavereina, ulkoiluystävänä
- Liiku ja Muista – tutor koulutus, 1kpl/37 osallistujaa. Tutorit toimivat muiden vapaaehtoisten tukena ja muistiasioiden tiedonvälittäjinä omissa toimintaympäristöissään
- Yhdistysten jäsenille kohdistetut muistiin, aivoterveysten sekä muistiystävälliseen asenteeseen liittyvät luennot, 34kpl/1764 osallistujaa
- Varhaisvaiheen muistiasiakkaiden kuntosalitoiminta, kolme ryhmää/kahdessa kunnassa
- Infopisteet ikääntyneiden liikunta- ja messutapahtumissa, 35 kpl/1388 osallistujaa
- Muistikävelytapahtumat 2kpl / 90 osallistujaa
- Toteutettu kaksi esitettä liikunnan ja aktiivisuuden merkityksestä muistille ja aivoterveydelle

Projektin Tulokset ja vaikutukset:

Muistiasiakkaille suunnatussa liikuntatoiminnassa mukana olleilta saadun palautteen perusteella ryhmä on tuonut heille iloa, mahdollisuuden osallisuuteen, fyysisen kunnon ylläpitämiseen ja vertaistukseen ja näin lisännyt sekä heidän osallistumismotivaatiota että -mahdollisuuksia. Havaintojen mukaan muistisairaita henkilöitä saatiin motivoitua mukaan liikuntatoimintaan projektissa tehtyjen henkilökohtaisten yhteydenottojen, muistutusten sekä ryhmässä tapahtuvan intensiivisen huomioinnin ja ohjauksen avulla.

Yhdistysten ikääntyneille jäsenille pidetyistä liikuntaan kannustavista tietoisuista saadun palautteen perusteella voidaan todeta, että heille tarjottu tieto on herättänyt heitä pohtimaan oman aivoterveytensä hoitamista. Saamansa tiedon ansiosta he tunnistavat paremmin aivoterveysten liittyvät riskit ja sen vaikutuksesta ovat motivoituneempia tekemään aivoterveyttään lisääviä valintoja elämäänsä. Tietoisuudessa annetun muistiongelmiin ja muistisairauteen sairastuneen henkilön kohtaamiseen liittyvän tiedon vaikutuksesta, yhdistysten jäsenten ymmärrys asiasta on lisääntynyt, minkä vaikutuksesta he pystyvät tukemaan tuttua ryhmän jäsentään mahdollisen muistisairauden kohdatessa.

Kuntien ja yhdistysten ikääntyneiden liikuntaa ohjaaviin tahoihin tehtyjen yhteydenottojen johdosta tietoisuus muistiasiakaskunnan laajuudesta ja liikuntatarpeesta lisääntyi. Liikuntatoimijat tunnistavat ja ymmärtävät nyt paremmin muistisairaiden henkilöiden kykyä ja voimavaroja harrastaa liikuntaa. Usean kunnan liikuntapalveluissa on mietitty edellytyksiä ja keinoja muistiasiakkaiden liikunnallisten osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi. Kolmessa kunnassa liikunta- ja terveystoimen työntekijöiden välille muodostui muistiasiakkaita tukeva, toimiva verkosto. Eri tahojen työntekijät tietävät muistiasiakkaille sopivista liikuntapalveluista kunnissa ja ohjaavat heitä sopivan liikunnan pariin sairauden eri vaiheissa.

4.2. Turvallisesti kotona (2016 - 2018)

Turvallisesti kotona -projektin päätavoitteena on muistiasiakkaiden arjen turvallisuuden lisääminen ja turvallisuuden tunteen vahvistuminen kotona. Projektin toiminta-alueena on Varsinais-Suomi ja siinä työskentelee kaksi päätoimista työntekijää, pelastusalan asiantuntija sekä muistiohjaaja. Vuoden aikana pelastusalan asiantuntija tehtävissä ollut työntekijä vaihtui.

Projektin yhteistyökumppaneita ovat Confianta Oy, Länsi-Suomen Pelastusalan Liitto, Perusturvakuntayhtymä Akselin kotihoito, Suomen Omakotiliitto, Suomen Palopäälystöliitto, Varsinais-Suomen pelastuslaitos sekä Varsinais-Suomen ja Satakunnan Muistiluotsi. Kehittämistyöryhmä kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Projektin toimintamuodot vuoden 2017 aikana ovat olleet:

- Luennot ja tietoiskut yleisölle
- Pelastuslaitoksen ja julkisen sektorin kotihoidon yhteiset kotikäynnit
- Info – pisteet
- Luennot ja tietoiskut kotona työskenteleville ammattihenkilöille
- Omaisille suunnatut tietoiskut ja neuvonta

Lisäksi on koottu turvallisuusmateriaalia ja teknologiaa sisältävä turvallisuussalkku

Projektin Tulokset ja vaikutukset:

Muistiasiakkaiden omaisten tiedon määrä kodin turvallisuuteen liittyen on lisääntynyt. Lisää tietoa on saatu mm. riskitekijöistä, apuvälineistä ja lisätiedon lähteestä. Omaiset ovat heränneet pohtimaan oman kotinsa ja läheisen kodin turvallisuutta. Omaisten ja läheisten kertoman perusteella he myös pyrkivät tekemään turvallisuutta lisää-

viä muutoksia kotona. Tiedon lisääntyminen ja konkreettiset keinot lisäävät omaisten mahdollisuuksia vaikuttaa kodin turvallisuuteen. Muistisairautta sairastavan kodin turvallisuus paranee ja onnettomuuden riski pienenee

Ikäihmiset ovat ottaneet muisti ja turvallisuus tiedon vastaan hyvin ja heränneet pohtimaan omaa turvallisuuttaan. Tiedon määrä on lisääntynyt ja asiasta on herännyt keskustelua eri ryhmissä. Motivaatio tehdä konkreettisia muutoksia omassa tai läheisen kotiympäristössä on herännyt. Toimintaan osallistuneiden ikäihmisten käsitys turvallisesta kodista ja siitä, miten pienillä muutoksilla voidaan vaikuttaa, on kirkastunut. Ikäihmiset ymmärtävät ennaltaehkäisyn merkityksen paremmin ja haluavat vaikuttaa omaan ja läheisensä kotiympäristöön. Voidaan olettaa, että saatu tieto ja esimerkit kannustavat ottamaan asian puheeksi. Ikäihmisillä on myös käsitys, minkälaisia apuvälineitä on saatavilla ja miten ne hyödyttävät turvallisuutta.

Muistiasiakkaiden arjen turvallisuudesta vastaavien tahojen yhteistyö on onnistunut ja keskinäinen keskustelu on ollut avointa. Yhteiset tapaamiset ja ajatusten jakaminen ovat madaltaneet kynnystä ottaa yhteyttä puolin ja toisin. Yhteiset keskustelut ovat rikastuttaneet ja avanneet ajatusmaailmaa ja ymmärrys muistiasiakkaan palveluketjusta on lisääntynyt.

Yhteiset kotikäynnit ja keskustelut ovat lisänneet yhteistyötä ja se jatkuu myös projektin ulkopuolella. Toisen ammattikunnan mielipiteiden ja ajatusten kuuleminen on lisännyt ymmärrystä kodin turvallisuuteen liittyvistä käytännöistä. Eri tahot ovat saaneet työkaluja vaikeiden tilanteiden hoitamiseen.

Vuonna 2018 keskitytään tavoittamaan vapaaehtoiset toimijat ja muistiasiakkaiden omaiset ja läheiset.

4.3. Hjärningar – Förebyggande arbete förbättrar livskvaliteten

Huvudmålsättningen för Egentliga Finlands Minnesförening rf:s svenskspråkiga Hjärningar är att främja den svenskspråkiga befolkningens hjärnhälsa samt välbefinnandet hos personer med en minnessjukdom och deras anhöriga. Hjärningar ansökte om och beviljades riktat verksamhetsunderstöd från STEA 2017. Personalstyrkan var 1 ½.

Verksamhetsområdet: Åbo, Pargas, Nagu, Korpo, Houtskär, Iniö, Kimito, Västanfjärd och Dragsfjärd är geografiskt mycket utspritt och till vissa orter kommer man med 1-3 färjor.

Målgrupperna: Verksamheten riktar sig till de svenskspråkiga i Finland, både lokalt och nationellt. Målgrupperna är personer i arbetsför ålder, seniorer, frivilliga, personer med en minnessjukdom och deras närstående samt yrkespersoner och studerande. Det är viktigt är att ordna jämnt fördelad verksamhet lokalt nära befolkningen.

År 2017 ordnades 8 Infopunkter på olika håll med 290 deltagare. Dessa upplevs ändamålsenliga. Under året ordnades 3 kurser i hjärnhälsa för pensionärer med sammanlagt 32 deltagare, 3 föreläsningar med totalt 97 deltagare och som nytt evenemang ordnades 2 Pop Up caféer med sammanlagt 148 deltagare. Övrig verksamhet så som stödgrupper och deltagande i olika evenemang nådde totalt 407 personer. Under året ordnades ett seminarium för yrkespersoner som nådde 39 personer för att avsluta projektdelen av Hjärningar. För att locka pensionärer som inte spontant anmält sig till kurs har samarbetet med olika aktörer i kommunerna varit viktigt. Det har även startats en rådgivningstelefon på svenska och Hjärningar deltar i Minneslinjens verksamhet varannan vecka.

Nätverksarbete: Hjärningar har nått yrkespersoner i kommunerna via regelbundna elektroniska infobrev. Nationella gruppen, som består av yrkespersoner från samarbetspartnerna i Svenskfinland, sammankom 2 ggr.

Projektet har dessutom deltagit i olika arbetsgrupper och nätverk. Hjärningar har även samarbetat med yrkesläroanstalter under året. Kontinuerlig mångsidig synlighet i olika medier fortsatte och en egen Facebook sida startades.

Verksamhetens mål för pensionärer och arbetsföra med temat ”**Knoppen är toppen – Tänk på din hjärna**” är att främja deltagarnas kunskap om hjärnhälsa, hitta metoder för att upprätthålla hjärnhälsan samt att väcka intresse och motivera till att ta hand om sin egen och närståendes hjärnhälsa, Föreläsnings- och kursdeltagarnas skriftliga (enkät) och muntliga feedback påvisar att många lärt sig mycket nytt. De flesta har blivit motiverade att främja sin hjärnhälsa och ansåg att det är mycket viktigt att verksamheten och materialet är på svenska. Koncept för föreläsning och kurs utarbetades och dokumenterades, men innehållen skall anpassas enligt önskemål och behov.

Under hela året nåddes sammanlagt ca. 800 personer. Yrkespersonerna i kommunerna anser att samarbete har främjats. De har hittat gemensamma riktlinjer för minnesklienternas bästa och utvecklingsarbetet fortsätter. Nationella gruppen anser det värdefullt att fokusera på minnesfrågor på svenska. De har fått nya kontakter och delat information. En positiv förändring i minnesarbetet upplevs, arbetet för enhetligas och fortsatt samarbete önskas.

Sammanställningar av svenskspråkigt material och enhetlig terminologi fortsatte. Nationella gruppens möten fortsätter. Resultaten visar att det finns behov av förebyggande minnesarbete och kontinuerligt utvecklingsarbete också på svenska, både lokalt och nationellt.

5. MAAKUNNALLINEN YHDISTYSRAJAT YLITTÄVÄ TOIMINTA

5.1. Varsinais-Suomen ja Satakunnan Muistiluotsi – asiantuntija- ja tukikeskus

Muistiluotsi toimii STEA:n pysyvällä Ak-rahoituksella ja on osa valtakunnallista Muistiliiton koordinoimaa asiantuntija- ja tukikeskusverkostoa. Varsinais-Suomen ja Satakunnan Muistiluotsi toimii kahden maakunnan alueella ja Salon, Porin seudun, Rauman seudun ja Kankaanpään seudun Muistiyhdistykset ovat mukana yhteistyökumppaneina. Varsinais-Suomessa toimintaa on järjestetty jo kymmenen vuoden ajan, Satakunnassa 2017 oli toiminnan viides vuosi.

Muistiluotsien yhteisen laatulupauksen mukaisesti Muistiluotsin tehtävänä on varmistaa maakunnassaan, että muistisairaat ja heidän perheensä saavat:

- riittävästi tietoa muistisairauksista
- ohjausta ja neuvontaa näihin liittyvistä palvelu- ja tukimuodoista
- mahdollisuuden osallistua heille tarkoitettuihin, arkea helpottaviin toimintoihin.

Muistiluotsit toimivat maakunnassaan sen puolesta, että muistisairaalla ja hänen perheellään olisi mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua täysivaltaisena jäsenenä omassa toimintaympäristössään.

Asiakastyöstä eli muistiasiakkaille ja heidän läheisilleen suunnattua palveluista tärkeimpänä mainittakoon matalan kynnyksen muistineuvonta ja tuki. Kohderyhmänä olivat niin omasta muististaan huolestuneet kuin jo muistisairauden diagnoosin saaneet henkilöt ja heidän omaisensa ja läheisensä. Henkilökohtaisen tuen muotoina olivat mm. puhelinneuvonta, koti- ja toimistokäynnit, kiertävät muisti-infopisteet. Lisäksi Muistiluotsi järjestää toiminnallisia ja vertaistuellisia ryhmiä sekä muistisairaille että heidän läheisilleen sekä tukee samalla myös vapaaehtoisten ohjaamia ryhmiä.

V. 2017 asiakastyöhön liittyviä henkilökohtaisia puheluita oli 805 kpl ja henkilökohtaisia tapaamisia 595 kpl. Lisäksi muistineuvojat vastasivat osaltaan valtakunnallisen Muistineuvo-puhelinpalvelun neuvontapäivystyksistä. Muistisairaille ja heidän läheisilleen suunnattuja tapahtumia ja toimintoja oli vuoden 2017 aikana 121 kpl. Erilaisia ryhmiä kokoontui joko Muistiluotsin työntekijän tai sen tukeman vapaaehtoisen ohjaamana 17 kpl.

Muistiluotsi **tukee myös vapaaehtoistoimintaa**. Tuen piirissä on Muistiyhdistysten paikallista ryhmämuotoista vapaaehtoistoimintaa, mm. muistiyhdistysten alaosasto- ja juttutupatoiminta, aivotreeniryhmä, vapaaehtoisten järjestämä virkistys ja muistikahvilat. Lisäksi Muistiluotsi ylläpitää MuistiKaVeRi-toimintaa yhteistyössä Lounais-Suomen Avustajakeskuksen kanssa.

Vapaaehtoistyön tukeen liittyviä tapahtumia ja toimenpiteitä oli 71 kpl ja näistä heille suunnattuja koulutustapahtumia tai infotilaisuuksia oli 20 kpl. Vuoden 2017 lopussa Muistiluotsin tuen piirissä oli 153 aktiivista vapaaehtoista. Muistiluotsin työntekijät vierailivat myös alaosastoissa, juttutuvissa ja muistikahviloissa molemmissa maakunnissa ja olivat kontaktissa vapaaehtoisten kanssa tiiviisti vuoden aikana.

Muistiluotsi tarjoaa **vaikuttamis- ja verkottumistoimintansa** alla mm. kuntayhteistyönä konsultaatio- ja asiantuntijapalveluita kuntien ja kaupunkien muistiohjelmien ja ikäpoliittisten strategioiden laatimiseen sekä yleiseen muistiasiakkaan palvelujen kehittämiseen eri työryhmissä ja palaverissa. Vuonna 2017 vaikuttamistyön resursseja suunnattiin paljon maakunnalliseen sote - valmisteluun ja siihen liittyviin erilaisiin yhteistyö- ja kehittämistyöryhmiin sekä Varsinais-Suomessa että Satakunnassa. Kuntapalveluiden yhteistyötä tehtiin myös esim. osallistamalla jäsenenä Turun kaupungin vanhusneuvoston toimintaan.

Muistiluotsi ylläpitää myös muutamia ammattilaisverkostoja, joiden avulla vahvistetaan muistityötä tekevien ammattilaisten osaamista ja

yhteistä näkemystä laadukkaasta muistityöstä maakunnissa. Tällaisia verkostoja ovat esim. muistihoitaja/koordinaattori/ yhdyshenkilöverkostot molemmissa maakunnissa, Varsinais-Suomen yhteistyöverkosto MYY (johon kuuluvat kaikki alueen yksityisten muistiasiakasiin erikoistuneiden ympärivuorokautisten hoitoyksiköiden vastaavat työntekijät.) sekä Satakunnassa v. 2017 käynnistely työkäisten muistisairauksiin erikoistunut ammattilaisten verkosto. Kukin verkosto kokoontui muutaman kerran vuodessa, lisäksi verkostot saivat Muistiluotsilta säännöllistä tiedotusta.

Muistiluotsi teki tiivistä **yhteistyötä** myös muiden toiminta-alueensa paikallisten **muiden yhdistysten kanssa** mm. Varsinais-Suomessa Nice-työryhmässä, jossa kokoontui mm. yli 10 työntekijää eri omaishoitoa sivuavista yhdistyksistä ja Satakunnassa Jytryjärjestöyhteistyöryhmässä.

Vaikuttamis- ja verkottumistoimintaa liittyviä toimenpiteitä tilastoitiin v. 2017 yhteensä 277 kpl.

Yhteensä Muistiluotsin tilaisuuksissa, tapahtumista, kokouksissa ja työryhmissä tavoitettiin 10 575 henkilöä. Edellä mainittujen työtapojen lisäksi työtä tehdään paljon esim. sähköpostitse, vuonna 2017 erilaista sähköpostikirjeenvaihtoa on kirjattu 7935 kpl.

Muistiluotsin Varsinais-Suomen toimisto sijaitsi Turussa Muistiyhdistyksen tiloissa ja Satakunnan toimisto Porissa Länsi-Suomen Diakonialaitoksen tiloissa. Muistineuvojina työskentelivät Leeni Eriksson ja Minna Reunanen ja muistiohjaajina Heidi Huuskonen ja Päivi Silta-nen. Aluesuunnittelijoina olivat Marja Takala, Marjut Aalto (elokuuhun asti) ja Outi Korpelainen (elokuusta eteenpäin). Muistiluotsitoiminnan kokonaisuudesta vastaava aluejohtaja Minna Rosendahl siirtyi elokuussa osittain Muistiyhdistyksen muihin tehtäviin, jolloin hänen palkkaresurssista säästyvällä osuudella Elina Rannikko teki 50% osuudella muistiohjaajan tehtävää.

5.2. JärjestöSotehanke 113, Varsinais-Suomi (syksy 2017-2020)

JärjestöSotehanke 113 on elokuussa 2017 käynnistynyt toiminta, jota Varsinais-Suomen Muistiyhdistys hallinnoi. Kyseessä on sotejärjestöjen yhteinen hanke, kumppaneina ovat Turun kaupunkilähetys ry ja Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöt ry. Hanke toteutetaan osana STEA:n Järjestö2.0.-avustuskokonaisuutta.

113:n tavoitteena on vahvistaa sote-järjestöjen roolia Varsinais-Suomessa osana maakuntaa ja turvata kansalaisjärjestötoiminnan edellytyksiä peruskuntatasolla. Tavoitteina on myös järjestöjen aseman ja osallisuuden vahvistaminen sekä haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden huomiointi palveluiden järjestämisessä.

Keskeisiä toimenpiteitä ovat yhteistyön vahvistaminen sote- ja maakuntavalmisteluun liittyvissä työryhmissä sekä maakunnallisessa ja kunnallisessa järjestöyhteistyössä tulevaisuudessa. Järjestöille hanke tarjoaa kehittämispäiviä, yhteistyötilaisuuksia ja tiedotusta, jolla lisätään järjestöjen muutosvalmiutta ja osaamista. Asiakasnäkökulman toimenpiteinä ovat erilaisten asiakasraatien ja asiakasvaikuttajaryhmien esiintuominen ja aseman vahvistaminen palvelujen kehittämisessä. Toiminnan painopiste on yhteisessä tekemisessä, hanke toimii järjestöjen vaikuttamistyön mahdollistajana.

Syyskauden 2017 aikana erilaisia toimenpiteitä tilastoitiin 72 kpl, näistä suurin osa oli maakunnallisia työryhmiä, kokouksia, koulutuksia ja muita yhteistyötilaisuuksia. Tilaisuuksiin osallistui yht. 1172 henkilöä, sähköpostikontakteja oli 826 kpl ja puheluja 110 kpl.

Hankekokonaisuudesta vastaa aluejohtaja, asiantuntija Minna Rosendahl n. 40 %:n työpanoksella. Hankekoordinaattorina ja ikäihmisten järjestöjen osaprojektin asiantuntijana on Marjut Aalto 100 %:n työajalla. Lasten ja perheiden osaprojektin työntekijänä on asiantuntija Janina Andersson (V-S:n Lastensuojelujärjestöt) ja työkäisten järjestöjen asiantuntijana on Päivi Rouvali (Turun Kaupunkilähetys), molemmat osatyöajalla.